

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oraă 6 cr.
a treia-oraă 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Poplăce Nr. 15.

Se prenumără și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază.

Nimeri singuratici à 5 cr. se vënd la „Tipografia”, soc. pe acțiun

Nimeri singuratici à 20 bani se vënd la librăria G. Cârjan, Ploesti

Rușinea lor.

Oradea-mare, 10 Nov. n.

Li-e rușine! — Făptuit-au lucruri josnice și acum li-e rușine de faptele lor.

Rușinea este un semn despre recunoașterea păcatului.

Un bărbat, după-ce recunoaște, că a păcătuit și îi este rușine, îi pare rău și își propune a se îndrepta.

Omul laș tace și se ascunde și când e prins, neagă cu îndârjire.

Un anumit domn, Lakos Lajos adresează o scrisoare deschisă către universitarii din București, publicând-o în »Szabadság», 9 Noemvrie 1898. Lungimea de trei coloane și ceva a acestei scrisori e, pentru-ca în această se aibă ocașie de a face următoarea apărare universitarilor unguri din Oradea-mare: După-ce citează un extras din salutul studenților bucureșteni, el zice:

„Acestea, stimații mei prieteni și domnii mei, sunt aserțiuni, pe cari le trage la îndoaială fără de preget e dator tot omul nepreocupat și care cunoaște gradul de cultură și caracterul națiunii maghiare.

„Spuneți de unde ați luat d-voastră povestea edificatoare a aruncării cu petri și a ouălor clocite?”

„Ori-cine v'ar fi comunicat aceasta domnilor-voastre, eu le desmint în forma cea mai hotărâtă în interesul reputației juriștilor maghiari de aici și în interesul bunei înțelegeri, dintre Unguri și Români, având firma convingere, că veți crede ce vă spune autorul scrierei »Reamintiri despre Turcia». (Cartea aceasta a dlui Lakos L. a apărut și românește, tradusă de dl Aurel Trif, Red.)

E o întrebare de ultima ordine, pentru-ce trebuie să apere un Lakos Lajos reputațiunea juriștilor maghiari de aici — și poate se rămână fără de răspuns.

De altă parte însă nu pot să trec cu vederea acea stăruință a presei maghiare, de a nega cele întâmplate.

Nagyvárad în numărul seu din 1 Noemvrie ocupându-se de cererea, ce tinerimea română a înaintat-o corpului profesoral dela academie pentru cercetare disciplinară încearcă se scoată la iveală un »neadevăr», parafrasând în felul următor:

Nu e adevărat, că tinerii români au fost bătuți cu petri. Nimeni nu îi bate pe dinșii cu petri aici. Din contră aruncăm cu pâne după ei și ei aruncă îndrăg cu petri.

Eată acum vine dl Lakos Lajos și întreabă: de unde ați luat povestea edificatoare a aruncării cu petri și a ouălor clocite, — pe care d-sa o desminte în forma cea mai hotărâtă.

»Egyetértés» primind știrea, că tinerimea română a hotărât, să se prezente la prelegeri scrie, că »acum se vor sfârși deci barem pentru astă-dată demonstrațiunile tinerilor valahi!»

Sub titlul »a román ifjuság heczcei» avocatul Hegyesi Márton s-a scandalisat de scrisorile tinerimei vienzeze într'un articol de fond publicat în »Nagyvárad», și în care pretinde ca presa maghiară și tinerimea să-și recunoască de patriotică datorință a nu reflecta prin nici un cuvânt la acele scrisori.

E o întrebare interesantă, pentru-ce a trebuit să răspundă un Hegyesi Márton la scrisoarea ce a fost adresată tinerimei maghiare. — Dar' poate să rămână fără de răspuns.

E însă o sfruntare obraznică și revoltătoare.

Noi insultați și huiduiți — și totuși noi facem demonstrații, totuși »a român ifjuság heczcei», totuși noi stricăm buna înțelegere între Unguri și Români! În casele românești de aici afli și astăzi petri păstrate din 1893. Dar' suntem noi acei, cari stricăm buna înțelegere. Și dl Lakos Lajos întreabă, de unde am luat »povestea» petrilor și ouălor și se provoacă la cultura națiunii maghiare.

Ce ironie!

Pentru-ca să știe de unde am luat povestea ouălor și petrilor, dl Lakos ar trebui să treacă pe la academie și să

privească la păreții caselor din față. Ar observa niște pete ce scilpesc și ar recunoaște în acelea conținutul ouălor — academice.

Ar trebui să întrebe dl Lakos despre cele-ce s'au petrecut în fața academiei pe neguțătorul Böhm din acea stradă, să-i spună câte ouă a vândut în timpul acelei demonstrațiuni, — apoi pe dl Kápolnay, comisar polițienesc și pe polițiștii ce au fost de față sub comanda acestui comisar, să-l întrebe chiar pe dl Sas Ede, redactor la Nagyvárad, care cum am arătat, fiind incapabil să nege cele-ce însuși va fi văzut, a încercat să intervertească adevărul parafrasându-l.

Ar fi trebuit, ca dl Lakos să facă aceste întrebări mai înainte de a fi publicat acea »desmintire» în forma cea mai hotărâtă. Ar fi trebuit încă și ar trebui să-i întrebe pe juriștii maghiari, în trece cari se vor afla, cari vor avă încă destul curaj pentru de a nu nega, ce au făcut; ba se vor afla destui, cari vor regreta cu vehement patriotism, cumcă acele ouă s'au spart de păreți și petri, ear' nu de ceafa acelor, cărora li-au fost destinate.

Dar' li-e rușine de ei înșiși și fug de adevăr.

Rușine să le fie!

L.

Sibiu, 11 Noemvrie n.

Ghenadie și Sturdza. Ceea-ce am fost anunțat-o ca o probabilitate, s'a întâmplat. Dl D. A. Sturdza, prim-ministru României e dat în judecată, pentru calunnie, de către fostul Metropolit-Primat Ghenadie Petrescu.

Substratul procesului este, cum am spus, un discurs rostit de dl Sturdza la o întrunire electorală în Craiova, și publicat apoi întreg în »Voința Națională». În acest discurs oratorul a repezit de nou toate acuzele, cari formau cuprinsul faimosului proces al Metropolitului-Primat Ghenadie Petrescu.

Procesul de acum s'a intenat la tribunalul de Ilfov, printr'o petițiune a arhieriei lui Ghenadie, în care se zice, că în »Voința Națională» dela 17 Octomvrie v. s'a publicat un discurs rostit de primul-ministru într'o întrunire publică în Craiova, în care dl Sturdza a ponegrii pe fostul Metropolit-Primat Ghenadie imputând-i »apte uricioase, care de ar fi adevărate, m'ar supune la pedepse precum, și la disprețul cetățenilor».

Pe temeiul art. de lege 294 din codul penal, se vede dar' silit calumniatul a chema în judecată înaintea curței cu jurați pe dl Dimitrie Sturdza.

Președintele tribunalului a răspuns, că va înainta petițiunea curței cu jurați. — Ziarele din București spun, că în contra dlui Sturdza se va cere deschiderea acțiunii penale în conformitate cu legea responsabilității ministeriale, spre care scop va fi sesizat senatul și în care mai mulți oratori vor susține cererea de dare în judecată.

Introducerea acestei acțiuni, zice »Drapelul» a produs o vie senzație în București, și acum din nou chestiunea Ghenadie e redeschisă în întregimea ei și va fi discutată la lumina zilei, cu martori, cu acte, după toate formele prescrie de lege.

Ziarele ce ne sosesc azi din București spun, că fostul Metropolit-Primat Ghenadie este hotărât de a adresa M. S. Regelui o petițiune, prin care, protestând în contra calumniilor și injuriilor ce continuă a-i arunca în public președintele consiliului D. Sturdza, va invoca scutul Coroanei spre a lua măsuri de-a se înfrîna pedecile ce pune puterea executivă în căutarea dreptății sale pe căile legale.

Firește, că în toiul luptei ce se dă acum în preajma alegerilor comunale, acest proces dă mult material

binevenit opoziției. Că dl Sturdza cu ce scop a redeschis procesul, care nu poate să-i fie favorabil, nime nu o știe, nime nu înțelege.

În chestiunile cardinale, ce trebuie să preocupe acum toate cercurile bisericești române gr-cat. — autonomia și congrua — publicăm la alt loc un articol, ce ne vine dela un harnic și devotat preot din Sătmăr. El reoglindează de sigur mai mult vederile generale ale clerului mirean din metropolia unită, decât personal ale autorului. Și aceste vederi sânt foarte resignate. Greutatea de plumb a situației strimtorate ce s'a creat clerului nostru aparținător bisericești gr-cat, se vede mai ales din sfârșitul articolului.

E necesar deci în această situație, — cum zice și dl Șuta, autorul articolului, — ca arhieriei, chemați prin oficial înalt ce ocupă, să dea cuvântul de ordine și să ridice clerul la înălțimea morală, ce i-se cuvine în momente așa serioase.

Cu atât mai virtos că pericolul se apropie tot mai mult.

În această chestiune scrie și »Egyetértés» dela 6 Noemvrie un articol în care zice, că »poziția luată de Români nu are nici o basă de drept convingătoare» (!).

S'a întâmplat de curând — scrie Egyetértés — că ministrul de culte și instrucțiune publică a declarat într'o ordinațiune a sa, că a clasificat pe greco-catolici după limbă în Români și Ruteni, e necorect și oprit. Acest punct principiar de vedere al ministrului de culte și instrucțiune publică e conform cu punctul de vedere al comisiunii însărcinate cu lucrarea organismului autonom și servește ca o dovadă clară, că cei dela locurile competente sânt hotărâți a împedea, ca prin abus și desconsiderare, metropolia greco-catolică a Blajului să înceapă a figura ca provincie română greco-catolică independentă... (!)

Din partea noastră — continuă »E-és» — puține avem de observat, și cutezăm a accentua numai presupunerea, ce se vede a fi cu totul sigură, că probabil și bărbaiți și cercurile competente, ce stau în fruntea mișcărilor pentru autonomia catolică, vor nîsi ca noul organism, de cumva se va înființa, să împedea orice tendință, ce ar voi să compromită autonomia catolică prin realizarea unor veleități de naționalitate.

Va se zică cercurile ungurești sânt hotărâte să desconsidere toate drepturile bisericești române.

Atunci e datoră credincioșilor acestei biserici, în frunte cu arhieriei sei să reie lupta cu toată hotărârea ce o reclamă importanța cauzei!

In cauza tricolorului.

— Scrisoare particulară. —

Câmpeni, 8 Noemvrie n.

Vicecomitele comitatului Turdariaș a dat la 6 Octomvrie nou sub nr. 257—898 o hotărâre, ce s'a comunicat în zilele acestea dlui avocat din Câmpeni Dr. Zosim Chirtoș, prin protopretorul din loc. Hotărârea aceasta e de mare importanță în cauza purtării tricolorului național român la costumul Motelor noastre.

Decisul vicecomitelui.

Eată în original acest decis:

Tekintetes fõszolgabíró urnak

Topánfalván.

306—98 sz. a. kelt jelentésével felterjesztett iratokat ismételt felülvizsgálat alá vevén 188—98 sz. a. kelt II. foku határozatomat hatályon kívül helyezve tekintetes fõszolgabíró urnak 135—98 sz. a. kelt I-8 foku határozatát ezennel II-od foku lag megsemmisitem és Klocsa Mária és társait az ellenök idegen színek használatáért megindított kihágás vádjá alól kimenteni voltak (? Red.)

Mert

Ugy Klocsa Mária mint társai idegen nemzeti színi szallagokat hajfonatukban és ingujjakon öltözéküknek kiegészítése gyanánt viselvén, tettük az állam és ennek területi épsége ellen való tûntetésnek nem minõsíthetõ, nem annál kevésbé, miután a nõk rendes szokás szerint hajokban és ruháikban a legkülömbözõbb színi szallagot viselnek s az I. foku határozatban hivatal 62.693—85 sz. m. rendelet szõvegezésé szerint pedig idegen színek csak azért nem hasz-

nálhatók, mert ezek az állam és ennek területi épsége ellen való tûntetés ismérveit hordják magukon. Klocsa Mária és társai ellenben a színekbõl összealkotott szallagot öltözetüknek kiegészítése gyanánt viselvén és a nõk ruházatának színei illetén alakjában az állam és területi épsége ellen való tûntetésnek ismérveit magukon nem hordozván a kihágásvádja alól felmentendõk voltak.

Tordán, 1898. Oktober hó 6-án.

Dr. Betegh s. k., alispán.

În traducere acest decis înseamnă:

On. domn protopretor

în Câmpeni.

Examinând din nou actele ce 'mi-ai trimis cu raportul d-tale de sub nr. 306—898, și nulificând hotărârea ce am adus-o sub nr. 188—898, ca al II-lea for, prin aceasta nimicesc în calitate de II. for hotărârea dlui prim-prețor adusă ca I. for sub nr. 135—898 și declar de absolvați pe Maria Clocea și soții de sub acusa ce li-s'a ridicat pentru transgresiunea, că au folosit tricolor național străin.

pentru-că

Maria Clocea și soții au folosit tricolorul străin (? Red.) numai ca pantlică în cosită și numai ca completare la podoaba îmbrăcămintelor și astfel fapta lor nu se poate cualifica de demonstrație în contra integrității teritoriale a statului cu atât mai puțin, că femeile îndatinează să folosească și să poarte în coșite și pe îmbrăcămintele lor pantlici în cele mai variate colori și conform ordinațiunii de sub nr. 62.693—895 citată în hotărârea I-ului for, tricolorul străin numai de aceea nu e permis să se folosească, pentru-că are în sine criteriile unei demonstrații contra integrității teritoriale a statului. Maria Clocea și soții însă purtând pantlicile alcătuite din colori străine, ca întregire la podoaba portului lor, aceste colori nu au criteriile demonstrații contra integrității teritoriale a statului și prin urmare au trebuit să fie achitate.

Turda, la 6 Octomvrie 1898.

Dr. Betegh,

vicecomite.

Concluziuni.

Din decusul acesta se vede, că și autoritățile mai înalte s'au convins, că ceea-ce s'a comis față de Moșe din partea gendarmilor e prea mult. Prea mult cu atât mai virtos, cu cât d-lor de nicăiri nu au avut nici un ordin să purceadă, precum de fapt au purces. Nu numai ordin nu au avut, ci nici măcar autorizare.

Va lua comanda de gendarmi în cercetare pe cei-ce au făcut abus de putere, când au rupt de pe pieptul femeilor în tîrg mândrul nostru tricolor? Asta i-ar fi datorința.

Dacă dl locotenent Hamza a comis lucrurile acestea și comanda de gendarmi a știut ce face; forurile administrative însă nu i-au dat drept.

Ce are de cuget a face comanda acum după blamașul suferit, și ce satisfacție voește a da poporului din munte, iritat până la extrem prin volnicile locotenentului Hamza?

Voiu să mai întreb pe dl Marc George Corcheș de ceva. Nu crede d-sa că s'a făcut de ris, când a publicat în Câmpeni, că nu e permis a purta la îmbrăcăminte tricolorul național român? Avă-d-sa bunăvoința a publica acum tot pe aceeași cale și în același loc, că tricolorul în costumul nostru nu este interzis?

Dacă dl Marc George Corcheș va face acest lucru, eu și dimpreună cu mine toți aceia în al căror piept bate o inimă românească se vor bucura, în nădejdea, că dl Marc George Corcheș a apucat pe calea cea bună.

Armata și „Hentzi”.

Cât de mare a fost și este încă consternațiunea produsă de noua fasă a chestiunii Hentzi, în cercurile armatei, se vede din faptul, că Armeebblatt, organul oficios al ministerului comun de războiu, a aflat de necesar a eda un comunicat lung în chestiunea aceasta. Comunicatul apărut ieri, este un comentat al ordinului preînalt de zi, ce s'a trimis spre comunicare tuturor regimentelor. Budapești Hirlap publică în numărul de ieri-dimineață deja (!) cuprinsul comunicatului din Armeebblatt; după ziarul unguresc îl dăm și noi, aci, în traducere:

Monumentul, care a fost ridicat din grația și pietatea împărătească pe piața S. George din Buda, în memoria acelor, cari au apărut cu eroism acest loc în anul războinic 1849, după-cum ni-se anunță, în urma regulării piefei, va fi ridicat în alt loc, în mod demn de însemnătatea lui. Pe piața de nou regulată a Sfîului George se va ridica monumentul răposatei Împărătese și Regine Elisabeta, dar' se va ține cont de pia însemnătate și a celuialtat monument. Acesta, după restaurare, se va ridica în mijlocul terasii din fața școlii de cadeti din Budapesta, la mausoleul, în care se vor așeza osămintele soldaților, căzuți în apărarea eroică a cetății Buda și cari până acum au fost astrucate în cimiterul militar din Buda.

Spesele de transport și de restaurare ale statuei le suportă Maj. Sa din cassetta Sa privată. Astfel statua, contrar diferitelor versiuni, se va ridica în fața acelei piefe, pe care Hentzi, generalul Alnoch și camerazii lor au apărato până la cea din urmă picătură de sânge; va sta acolo înaintea tinerimei militare, căreia îi va apăre întotdeauna, ca un monument neperitor al datorinței militare.

În acest înțeles armata poate saluta strămutarea statuei, ca o resolverse generoasă și naturală a chestiei, care n'ar fi trebuit nici-când să iee caracterul unei chestii politice. Henrich Hentzi și soldații lui 'și-au sfîrșit viețea plină de onoare sângărând pe ruinele unei cetăți, a cărei apărare le-a fost încredințată din partea Domnitorului lor; ei 'și-au împlinit fidel datorința, pentru care au jurat, în Buda, ca și oriunde și ori-când față de ori-și-ce dușman, după-cum simplu prescrie jurământul soldatului.

Eată pentru-ce militarul n'a priceput nici-odată tălmăcirea ce i-s'a dat acestei statue în mijlocul agitațiilor politice. Militarul însă pricepe aceea, că în urma situațiunei locale schimbate, sub influența unui fatal eveniment, statua va fi strămutată, dar' nu ca să fie ascunsă, ci ca să fie predată păzeii fidele și prețurii tinerimei militare.

Armata salută cu stimă dureroasă statua Împărătesei Elisabeta, răsușită din durerea jalnică a Domnitorului și a poporului; simte, că nimenea altul n'ar fi demn să ocupe acest loc, dar' tot-odată e mulțumitoare pentru însemnătatea, ce se dă statuei războinice; se supune deciziunei preînaltate în deplină conștiință, că statua lui Hentzi cu schimbarea locului nu perde nimic din splendoarea sa eternă. Se supune, căci e convinsă, că națiunea maghiară, care își accentuează cu atâta căldură sentimentul cavaleresc, nu va denega acum stima, ce complete acestui monument al datorinței militare.

Se ridică deci monumentul în splendoare înaltă la locul de odihnă al soldaților credincioși, a căror memorie o eternizează, să se ridice în fața acelei zidiri, în care se înstruează tinerimea militară în evangeliul fidelității militare și se crește într'u soldați implacabili. Această tinerime poate privi cu admirație la Hentzi și la camerazii sei și națiunea maghiară încă

o va privi pricepând virtuțile în toate vremile sfinte: curajul și fidelitatea.

Acest comunicat, menit, se vede, a mulcomi febrearea înădușită din cercurile înalte militare, a provocat de nou resens la Unguri. »Magyar Hirlap« publică în fruntea numărului său de ieri un fel de adresă către Maiestatea Sa, prin care îl roagă să ducă statua lui Hentzi în Austria, și nici-decum să nu o pună la școala de cadeți. — Sînt nesațioși în poftele lor desmterdații eghemoni!

Autonomia catolică și congrua preoților uniți.

Moftinul-mic, 6 Noembrie n.

Două evenimente dau signatură săptămânii trecute. Ministrul cultelor a dat o ordinațiune cu privire la întregirea venitelor preoțești și pentru preoții catolici, până la regularea congruei; ear' subcomisiunea de 7 emisă de congresul autonom, și-a terminat lucrul și operatul seu 'l-a strapus episcopatului, să-și dea părerea.

Așadar' atât chestia autonomiei, cât și cea a congruei se apropie de rezolvire; dar' cu cât e mai îmbucurătoare vestea despre speranța îmbunătățirii sorței preoților, cu atât ni-e mai mare teama, că prețul acestei îmbunătățiri ne va costa prea mult.

Sîntem de acord cu toții, că nu este chestie așa momentuoasă pentru clerul nostru, ca chestia congruei, de oare-ce nu e întrebare numai despre îmbunătățirea stărei materiale a clerului, ci e vorbă, că prin congruă se se face posibil clerului a corespunde și mai bine misiunii sale spirituale.

Două sute de ani vor fi dela unirea noastră cu Roma, și episcopatul latin maghiar nici după două veacuri nu s'a aventat până acolo, ca să ne întărească materialmente biserica. Congrua catolică se tot face acum de 15 ani și totuși până acum nu am ajuns nici până la conscrierea vrădnică de credință, de unde rezultă, că episcopatul latin din Ungaria pricepe de minune menirea venitelor sale mari.

Știm noi bine, că din îndemnul seu propriu nu voese a da nimic bisericii greco-catolice, ba de ura Românilor a lăsat neregulată și congrua propriilor sei preoți. Episcopatul latin a lăsat să scape din mână afacerea congruei și bunăvoința, cu care guvernul unguresc a pus pe încetul mîna pe întreaga afacere, ne îndeamnă să privim cu cea mai mare încredere și față de elaboratul subcomisiunei de 7, terminat în curînd.

Dacă cade pradă biserica noastră uneltirilor guvernului, în prima linie avem de a mulțumi clerului maghiar catolic, care de dragul maghiarismului lucră pe o mîna cu Calvinii, Jidovii și francmasonii.

Pe noi Români ne leagă interese atât religioase cât și naționale și de cea mai mică parohie greco-catolică. Ni-e scumpă fiecare palmă de loc, deci nu ne este permis a jertfi nici un titlu de drept. Totuși în butul acestui drept de a menține intact numărul parohiilor gr.-cat. s'a dat atât din partea guvernului, cât și din a episcopilor latini, losinca de a reduce numărul parohiilor greco-catolice, cu scopul vedit, că cu ajutorul autonomiei se schimbe bisericile matre în bisericile filiale, ca așa prin un organism străin micșorînd numărul parohiilor, din venitele acelora să se întregască salarele preoțești la 800 fl.

Cine cunoaște raporturile parohiilor greco-catolice, distanța uneia de cealaltă, va ști a aprecia ce urmări nefaste ar avea atât din punct de vedere confesional, cât și din punct de vedere național o reducere a parohiilor și o nouă grupare a acelora. Jertfa ar fi neproporționat de mare, față de avantajul material ce ar dobîndi preoții prin întregirea venitelor la 800 fl.

Dar' de ne-am mîntui numai cu atîta!

Salarul de 800 fl., pe lîngă toate desavantajele amintite, rămîne tot problematic pentru un preot; căci se caută și de regulă se află diferite cusururi și diferite titluri sub cari oamenii pot fi șicanati și pedepsiți și atunci, când stau sau o singură autoritate disciplinară, dar' când stau sub două, diametral opuse una alteia?

Cînd ai scăpat de una, nu te mîntuiești de cealaltă, căci scris este, nu poți servi la doi domni deodată, lui Dumnezeu și mamonului.

Avem un cas concret al unui preot distins român din părțile Sălagului. Ministrul cultelor a ordonat contra lui cercetare disciplinară, deși în cauza aceasta a fost absolvat de superioritatea sa bisericească din Gherla. De se amestecă ministrul de acum în afacerile noastre interne bisericești far' de nici un titlu, ce va fi cu noi atunci, cînd legea îi va da drept la aceea?

După hotărîrea luată de episcopi nostri la Blaj, și după cea luată de preoții și mireni nostri la Cluj, ar fi o consecință logică să rămînem cu toții *solidari*, cum se zice *dela vîlădică pînă la opîină*. Mă tem, că pe lîngă toate protestările făcute vom rămîne baltă, și din toate eforturile în urmă nu se va

alege nimic. Înzădar ne provocăm la preoțimea din Franța și la catolicii din Germania. Noi Români sîntem săraci, nu dispunem de mijloacele necesare spre a începe o luptă viguroasă. Nu avem popor așa crescut, care să înțeleagă rostul luptei noastre, și să concurgă cu oferte benevole la susținerea preoților lipsiți de oficiu și beneficiu. Va sosi deci și 30 Iulie 1899, cînd după ordinațiunea ministerială trebuie înaintată la ministrul cultelor cererea pentru întregirea venitelor preoțești; ear' congresul autonom va face la statute după planul seu fără noi, și în contra noastră, și cînd vor fi gata cu toate ne vor îmbrăca în uniformă autonomiei maghiare, ori e potrivită pentru noi, ori nu. Noi față de aceste volnici vom protesta, însă pe lîngă protestele cele mai energice ne vom ridica salariile dela cassele oficiilor de dare că, vezi, sîntem oameni, și ca atari ne însușim mai mult pentru cele materiale — decît pentru cele imateriale.

Ca să nu se întempe așa, aștept cuvîntul de ordine la luptă dreaptă dela arhieriei nostri.

George Șuta,
paroch gr.-cat. român.

Cronică politică.

Declarațiile lui Salisbury.

La banchetul de lord-major, Salisbury a ținut un discurs, în care a făcut declarații liniștitoare în privința conflictului dintre Franța și Anglia. El a zis, că a succes se se delature pericolul unui războiu în urma marelui înțelepciuni ce a manifestat-o Franța în cele mai grave împrejurări. Războiul — a zis el mai departe — nu era așa iminent, cum îl vesteau ziarele, dar' guvernul a trebuit să facă preparative, ca evenimentele să-l afle pregătit.

Referitor la Egipt, Salisbury a declarat, că Anglia e mulțumită cu situația din Egipt și nu crede, că va fi lipsă de a o schimba.

Cu toate declarațiile aceste, unele ziare, cum e d. e. »Kölnische Zeitung« susține, că pericolul războiului dintre Franța și Anglia nu a dispărut de tot. Aceasta atîrnă dela atitudinea Franței, că ce compensație va pretinde pentru cedarea Fașodei. De aceea prăgătirile de războiu ale Angliei continuă.

Creta.

Cu ziua de 4 l. c. a încetat dominațiunea turcească în Creta. Numai suveranitatea Sultanului a rămas. Principele George, care se află în Dania, va pleca zilele aceste spre Creta. El trece prin Viena la Triest și de aici se va îmbarca pe un vapor rusesc. Nu se știe, că va merge pe la Constantinopol, sau își va lua calea de-adreptul la Creta.

ASTRA.

Un nou despărțământ.

În Timișoara s'a constituit un nou despărțământ al »Astreii«. La convocarea delegatului dl. E. Ungureanu s'a întrunit în Timișoara, în 7 l. c. un public numeros, la 80—100 de persoane, domni și țărani din jur. Dl. Ungureanu în discursul de deschidere face istoricul »Asociațiunei« și arată cum a ajuns »Astra« să-și extindă cercul de activitate și asupra părților ungurene. A urmat apoi constituirea despărțământului, alegîndu-se de director dl. E. Ungureanu, ear' de membri d-nii Pinciu, protopop în Ciocova, Dr. Mezin, cand. de advocat, Dr. A. Cosma, adv. și Dr. Iuliu Grecu, medic și s'a mai ales o comisiune de 3 pentru verificarea procesului verbal.

S'a ur înscris de membri ai »Astreii« unul fondator, 4 pe vieață, 35 ordinari și 14 ajutători. Taxe au încurs în sumă de 240 fl. v. a.

Credem, că harnicii Români din Timiș vor îmbrăța cu toată căldura cauza »Asociațiunei« și despărțământul din Timișoara va deveni unul dintre cele mai de frunte.

Convocare.

Pe baza încredințării comitetului central al »Asociațiunei« pentru literatura română și cultura poporului român nr. 418—898, am onoare a convoca pe toți membrii »Asociațiunei« și pe toți spriginitorii culteirei poporului român din despărțământul XXIII. (Turda) la adunarea constituantă, ce se va ține în 26 Noembrie st. n. a. c., la 3 ore p. m., în școala română gr.-cat. din Turda-veche.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării prin delegatul comitetului central.
2. Constituirea biroului.
3. Înscrierea membrilor și încasarea taxelor.
4. Alegerea comitetului cercual.
5. Alegerea unei comisii pentru verificarea procesului verbal.

I. C. Vlăduțiu.

Declarațiune.

Bistrița, 8 Noembrie 1898.

Ca răspuns la corespondența particulară, publicată în nr. 232 al »Tribunei«, referitoare la votarea principală a împrumutului de 90.000 fl. (adeacă nouăzeci mii fl. v. a.) spre ajutorarea școalelor comunale din comitatul nostru, și referitoare la raporturile noastre comitatense, și la persoana mea în special, declar următoarele:

1. Conducerea acțiunilor și afacerilor comitatense, la noi în comitatul Bistrița-Năsăud, e întreagă în mâinile factorilor singuri competenți, și singuri hotărîtori, a frunțașilor cunoșcîți din fostul district al Năsăudului; factori, cari și astăzi stau la conducere, în armonie frățească, și au la dispoziția lor, după știrea mea, totalitatea fraților români, membri din congregațiune.

2. E adevărat, că eu m'am retras de un an de zile din congregațiune, unde am intrat pe baza dărei, și nu pe baza alegerii; dar' m'am retras eu singur și fără ceartă de natură privată, ori de natura publicității; nu am îndemnat pe nime a se face solidar cu mine; nici nu s'a făcut nime.

3. Retragerea mea își are motivele sale, pe cari însă aci nu le pot înșira, de oare-ce deoparte, nu știu, de cine am onoare în persoana domnului corespondent anonim; ear' de altă parte nu știu, dacă dl. corespondent e gata, e competent și e capace a primi toată răspunderea, pentru consecințele, cari eventual ar pute fi legate de explicările ce ar trebui se dau?

Cu deosebita stimă

Dr. Gavril Tripon.

1848.

Cronica anului.

Kalotaszeg, 7 Noembrie.

Kalotaszeg și satele din jur (locuite de Unguri) au fost atacate de Români, dar' Do bozy cu armata națională a Bihorului îi fugărește.

Sz.-Király și Zentelke (comit. Hunedoara) au fost ocupate și aprinse de Români. (Köv. »E. T. pag. 116).

Brașov, 7 Noembrie.

După-cum comunică agenția c. reg. din București, cu 1 Noembrie s'a oprit exportul către Ardeal a cerealelor, pentru de a evita o ridicare a prețurilor lor. (S. W. nr. 92).

Cața, 7 Noembrie.

Pertractând glosații din Cohalm cu Sécuii, cari 'i-au întimpinat cu steaguri albe, s'a produs un incident comic. Trei Sécuii au venit către glosații sași cu mâinile ridicate. Acestia, în număr de 700, cu prinși de o panică au luat-o la fugă. (S. B. nr. 121).

Agram, 7 Noembrie.

Turcii au cercat o năvălire în Croația, puși fiind la cale de agenții lui Kossuth, au fost însă respinși. (S. B. nr. 129).

Brașov, 8 Noembrie.

Ultimul nostru tîrg de să ptămână a fost foarte bine cercetat, cu toate-că Sécuii lipsesc dela el. Nici prețurile produselor nu s'au ridicat. În Seps-Sân-Georgiu s'a oferit găleata de grâu cu 4 fl. rîi (v. vien) și totuși nu află cumpărători. (S. W. nr. 92).

Aiud, 8 Noembrie.

La știrea, că se apropie Români, au fugit parte mare dintre locuitori, precum și husarii lui Kossuth, către Cluj. (S. B. nr. 133).

Murș-Sân-Craiu, 8 Noembrie.

Venind o ceată de Sécui cu steag alb în comuna aceasta locuită de Români, au fost primiți de acestia în același mod. Intrînd în comună și vîzînd Sécuii că sînt mai mulți ca Români, s'au năpusit asupra lor, omorînd o mare parte din ei. (S. W. nr. 93).

Odorheiu-săcuesc, 8 Noembrie.

Heyde cu armata sa română-săsească a desarmat Odorheiu-săcuesc.

Au fost desarmați mai departe și Sécuii de pe granița României.

(Bakk: Kézdivásárhelyi tört.)

Domokos, 8 Noembrie.

Români lui Timbul au aprins în comuna maghiară Domokos, apoi au pornit contra Dejului, dar' 17 dintre ei au fost prinși și spânzurați. (P. St. nr. 226).

Viena, 9 Noembrie.

Tribunalul militar judecă la moarte prin plumb pe Robert Blum reprezentantul orașului Lipsa sub cuvîntul că ar fi luat parte în revoluția vieneză din Octombrie.

Dieta maghiară auzind despre aceasta își exprimă »reprobarea«.

(Közl. și P. Hirl.)

Aiud, 9 Noembrie.

Partea cea mai mare a locuitorilor a părăsit Aiudul și a plecat la Turda și Cluj, cu toate-că s'au supus împăratului. Le e frică de răzbunarea Românilor, ale căror sate le-au ars și jefuit. (S. B. nr. 122).

Agram, 9 Noembrie.

Pe contele Elz, care agita în Sirmiu pentru Maghiari, 'l-au ucis grănicierii. (S. B. nr. 128).

Orăștie, 9 Noembrie.

Făcîndu-se o nouă cercetare după arme ascunse, s'au aflat în locuința administratorului parochial, franciscan, o mază de iarbă de pușcă, sub pat într'o coră 300 patroane pline, în grădina îngropate într'o ladă 3000 de patroane pline, apoi mai multe pistoale și puști. (S. B. nr. 121).

Sibiu, 9 Noembrie.

Pentru de a restabili comunicațiunea între Sibiu și Viena, comandantul-general a hotărît să se întocmească un curs postal stabil dela Sibiu peste Orăștie, Hațeg, Timișoara, Orșova, Semlin, Agram, Graț și Viena. (S. B. nr. 121).

Sibiu, 10 Noembrie.

Fiind comitatul Zarandului fără funcționari, s'a denumit de administrator interimar c. r. căpitan pensionat Petru Turbat. (S. B. nr. 121).

— Din castele dela Botfal, scaunul Odorheului, se anunță, că contele Haller a aprins în retragerea sa toate comunele, a ucis în Telek 12 Români, pe alții 'i-a ferecat cu lanțuri și așa 'i-a ars de vii, preotului 'i-a ras barba și 'l-a chinuit în modul cel mai barbar. (S. B. nr. 121).

— »Siebenbürger Bote« comunică, că de 14 zile n'a mai sosit postă din Viena, Ungaria și Germania, din care cauză numărul paginilor se reduce. (S. B. nr. 121).

Aiud, 10 Noembrie.

Cetățenii rămași în Aiud au rugat pe Iancu să ocupe orașul. (S. B. nr. 122).

Cluj, 10 Noembrie.

În oraș domnește mare lipsă de victualii de cînd nu mai vin Români la piață. (S. B. nr. 122).

Cohalm, 10 Noembrie.

36 lănceri din Ghișeric rătăcindu-se în drumul către Cohalm au fost atacați de Sécuii din Bikafalva și omorîți, scăpînd numai patru. Aducînd știrea la Cohalm, lăncerii de aici au aprins Bikafalva. (S. B. nr. 123).

Olmütz, 10 Noembrie.

Maiestatea Sa a donat 4 milioane de florini Vienezilor, cari au suferit pagube cînd cu bombardarea Vienei. (S. B. nr. 132).

Pesta, 10 Noembrie.

Episcopii catolici au făcut un manifest care-l vor trimite împăratului. Manifestul face amintire despre jurămîntul care 'l-a depus împăratul cu ocaziunea încoronării sale întru Regele Ungariei.

Memorandum îl vor subțerne primatele Hám și episcopul Lonovici. (Am. Pop. nr. 24).

Gurbești (Bihor), 10 Noembrie.

Tribunalul statoriu a judecat la moarte pe trei Români: Gavrilă și Alexandru Pușcaș și pe Petru Panea. Tustrei au fost spânzurați. (Prot. 4124 com. Bihor).

Becîcherecul-mic, 11 Noembrie.

Generalul Nagy Sándor atacă și fugărește pe Austriaci din Timișoara, precum și pe cele două mii de răsulați. (Közl. nr. 164; Füg. II. 68).

Pesta, 11 Noembrie.

Kossuth s'a reîntors din tabără după-ce Simonics a fost aruncat peste hotare. În reîntoarcere toate podurile le-au stricat afară de unul, care este umplut cu praf de pușcă, așa că cel-ce va trece peste el are să sboare în aer. (Am. Pop. nr. 24).

Spicuri din parlament.

Sedința dela 7 Noembrie.

După deputatul Korniss s'a ridicat prim-ministrul Bánffy și a făcut, întrerupt adese-ori de strigătele desaprobatore ale opoziției, declarații în doi peri, asupra cuotei și asupra casului cu Dessewffy, despre care a zis, că nu-și aduce bine aminte, dar' n'a fost vorba despre călcarea cuvîntului dat.

Cu casul acesta se mai ocupă Kubik-Béla, numindu-l »murdăriu dlui prim-ministru«. El citează §. 187 și 475 din codul penal, în cari se zice, că chiar și încercarea unui amplotat de a presiona pe cineva în favorul unui candidatul etc. se pedepsește cu arest pînă la doi ani. Kubik constată, că încercare a făcut primul ministru. Și d-voastră — zice oratorul — tot mai aplaudați pe acest om! Să se scoale acela dintre d-v. care aprobă o astfel de procedere și o află de bună. Eu declar — încheie Kubik — că imi țin de sub demnitatea mea și și mai vorbesc în un astfel de parlament, în fața unei astfel de majorități!

Sedința dela 8 Noembrie.

Endrey Gyula: Despre istorie nu de giaba se zice, că: *historia magister vitae*. Da, istoria pe noi ne-a învățat acum, că guvernele, cari stau pe base imorale, trebuie se cază, că majoritatea, ticluitoă pe base imorale — fie ea ori-cît de mare — nu formează baza sigură a unui guvernament.

Nu voese să vorbească despre milioane, cari au fost adunate pentru falsificarea parlamentarismului. Constat însă, că majoritatea de azi nu are îndreptățire morală de a guverna Ungaria în timpuri critice.

Nouă nu ne este iertat a suferi, ca după o luptă parlamentară de 30 de ani să stea la cîrmă un prim-mistru, care desconsideră zilnic legile și le calcă în picioare.

Să cere și se admite sedință secretă.

Makfalvay: Imi țin de datorință a motiva cererea pentru sedință secretă. Motivele sînt învinuirile făcute lui Bánffy, cari trebuie clarificate. Aceste sînt:

Ministrul 'și-a extins sfera de activitate incompetent, amestecîndu-se în sfera de competență a ministrului de interne. A voit să silească pe un amplotat public a-și călca cuvîntul dat.

A comis un fapt punibil în sensul §§-lor 187 și 475 din codul penal.

Chestiuni școlare.

Convocare.

Reuniunea învățătorilor gr.-cat. din despărțământul Reghinului, aparținător archidiecesei gr.-cat. din Alba-Iulia și Făgăraș, în înțelesul §-lui 21 din statute și conform concludului adunării precedente, își va ține adunarea sa generală de toamnă în estan la 16 Noembrie st. n. în comuna Hodac, la care onorații domni membri fondatori, ordinari și ajutători, precum și onoratul public interesat de cauza învățămîntului, sînt invitați cu toată onoarea.

Program:

1. Asistare în corpore la serviciul divin, ce se va ține în biserica gr.-cat., la 8 ore a. m.
2. Exmiterea comisiunilor și anume: a) a unei comisii de doi membri pentru constatarea membrilor prezenți, înscrierea de membri noi și încasarea taxelor; b) a unei comisii de trei membri pentru critica prelegerii practice și c) a unei comisii de trei pentru discutarea și criticarea disertațiilor cetite.
3. Ținerea prelegerii practice de o jumătate de oră din geografie: »Cunoașterea celor patru regiuni principale și laterale ale lumii« cu elevii din despărțământul al III-lea, prin un învățător, ce se va designa în decursul adunării, spre care scop fiecare învățător membru ordinar al despărțământului — va avea a se pregăti.
4. Deschiderea adunării prin președinte.
5. Cetirea protocolului adunării generale de primăvară.
6. Raportul oficialilor reuniunei.
7. Cetirea disertațiilor: a) »Întrebările învățătorului și răspunsurile școlarilor« prin Iuliu Marele, învățător în Ibănești; b) »Școala cu mijloc de cultură la poporul nostru« prin Alexandru Roman, învățător în Abafai și c) eventual cetirea disertației rămasă dela adunarea de primăvară prin absența disertantului Laurian Maior.
8. Raportul comisiunilor de sub pct. II.
9. Pertractarea propunerilor înscrinate la președinte în scris, cel puțin pînă în ziua premergătoare adunării.
10. Alegerea temelor și designarea persoanelor disertante pentru adunarea generală următoare.

11. Stabilirea locului și timpului adunării viitoare și alegerea comisiunii de 2 membri pentru verificarea protocolului.
12. Închiderea adunării.

Nota. Onorații membri sunt rugați a se prezenta punctuos la ora prefăcută, îngrijindu-se și de 1 fl. pentru prânzul comun.

Reghin, la 1 Noemvrie 1898.

Georgiu Maior, Michail Pascu,
președinte. notar.

La Abonament lunar

pentru
Noemvrie st. vechiu
invită

Administrația ziarului „TRIBUNA”.

Cronica zilei.

Sibiu, 11 Nov. n.

Cuartetul Fitzer s'a hotărât a mai da un concert, care va avea loc astăzi, 11 l. c. în sala dela „Musikverein”. Programul e compus din opere de ale lui Haydn, Schumann și Dvorak. Cine vrea să guste o oră ori două de adevărată muzică petrunzătoare la inimă, să nu intre la acest prilej. Începutul la 7 ore seara.

— Despre concertul prim publică „Sieb. D. Tageblatt” din condeiul unui specialist un raport foarte elogios. Raportul observă între altele:

„Un fenomen interesant trebuie să amintesc acum la sfârșit. În „intermezzo” dela ultimul punct a răsunat, cel puțin pentru mine o melodie care foarte bătrân la ochi seamănă cu cântecul „făraților români” dela noi. „Mi-a venit în minte un marș românesc, care conșună aproape ton de ton cu „intermezzo” al lui Grieg.” — Remarcăm această observare pentru muzicali nostri.

Iubileul împăratului. Din Viena se anunță, că festivitățile militare proiectate pe 2 Dec. nu se vor ține. Nu va fi altă paradă, decât vor cânta muzice militare, apoi se va celebra serviciul divin și se vor împărți medaliile jubileare.

Hymen. Dl Dr. Procopie Givulescu și d-șoara Anuța Belez anunță cununia lor, care se va celebra Duminică, la 20 Noemvrie, n. la orele 12, în biserica gr.-or. rom. din Odvoș.

— Dl Victor Varga, teolog absolut și d-șoara Mariș Grosa, vor sberba cununia lor la 20 Noemvrie n., la orele 2 d. a., în biserica gr.-cat. din Fizeșiu.

Onoarea lui Bánffy. După onoarea lui Tarnoczky, vine la ordinea zilei onoarea lui Bánffy. Tot despre lucruri ce ating această chestiune tratează dieta din Budapesta de câteva zile, în ședințe secrete și publice. Cu aceasta era să se ocupe și consiliul municipal al Budapestei, în ședința sa din 8 l. c.

Era vorba, că Bánffy să fie ales cetățean de onoare al capitalei ungarești, și mamelușii se bucurau înainte de onoarea ce i-se pregătia „onorabilului” lor șef. Pentru că în cazul acesta nu avea să se țină cont de vorba latinescă „honorant est honor”, — ci avea să fie întors.

Ce s'a întâmplat însă? Părinții și bătărilor orașului s'au sfătuit și s'au pus pe gânduri, tocmai când erau să pună la ordinea zilei cetățenia de onoare a primului-ministru, alias Bánffy-pașa. Nu știm scrupuli de conștiință, temeri de opoziție, ori ce fel de motive vor fi operat în sufletul patrioților conducători ai Iudapestei, — destul că s'au socotit să amine pe altă dată onoarea lui Bánffy. Primarul a ocupat ședința cu alte afaceri, și când era să urmeze punctul fatal pentru oraș a închis ședința și a aminat afacerile restante pe — Mercuria viitoare. Cum s'ar zice pe ungurește: majd ha fagy! — Astfel s'a întâmplat, ce s'a întâmplat, și Bánffy a rămas și mai departe cum a fost, simplu cetățean al Budapestei, poate cetățean indignat, dar' nu — de onoare.

Minimul salariului — neatacabil. Conform dispozițiilor legale, dela amplasări privați și funcționarii comerciali și industriali numai suma ce trece peste salariul anual de 500 fl. se poate cuprinde și executa. În multe cazuri însă funcționarul primește întreținere pe lângă salariu și așa se naște întrebarea, că până la ce sumă se poate cuprinde în astfel de cazuri. Curia din Pesta a adus la 10 l. c. o hotărâre referitor la aceasta prin care enunță că: Dacă funcționarul are pe lângă salariul mai mic de 500 fl. și întreținere, aceasta trebuie socotită în bani și apoi adăușă la salariu și dacă astfel la olaltă sumele aceste fac mai mult de 500 fl. suma ce trece se poate cuprinde și executa. De ex. salariul fix e 400 fl., întreținerea valorează 250 fl. la olaltă sunt 650 fl. și astfel 150 fl. se poate cuprinde.

„Journal des Débats”, excelentul ziar francez a început să publice în revista sa literară un studiu asupra literaturii populare române, scris de dl Gaston de Raimes. În primul articol autorul se ocupă mai pe larg de activitatea literară a dlui B. St. Delavrancea. În același număr al revistei s'a publi-

cat și traducerea completă a povestirii „Bunica”. Traducerea e făcută de cunoscutul poet Jules Brun.

Duel între deputați. Ieri a fost un duel cu sabia în Viena, între deputații din reichsrath: Wolf și Gnievosz. Ansă la duel a dat o vătămare făcută în parlament. Gnievosz a fost rănit, dar' rana nu e periculoasă. Sistându-se duelul, Wolf a întins mâna lui Gnievosz, dar' acesta n'a primit-o. Mai târziu, venind Wolf ear' la el, i'a strins mâna, zicând: „Dar' se nu mai ataci pe Poloni”.

Luccheni. Ieri, în 10 l. c. s'a început în Geneva pertractarea procesului lui Luccheni. Pertractarea e condusă de Burgy, presidentul tribunalului. Acusa e susținută de procurorul general al cantonului Geneva, Navazza, ear' apărător este avocatul Moriaud. Pentru pertractare au fost citați 40 de jurați, dintre cari presidentul a sortat 12 și 2 suplenți. Ei sunt din toate clasele sociale: un electric, un dentist, un medic, negustori, plugari etc. În acuză procurorul face istoricul tristei întâmplări și constată că Luccheni a ucis de dragul principului anarhist. După discursul procurorului a fost ascultat acuzatul, care, se înțelege e în recunoaștere. A urmat apoi ascultarea martorilor. Pertractarea continuă.

Foc în capitoliu. Nu despre vechiul capitoliu din Roma este vorba, căci și lumea de azi își are capitolul seu în orașul Washington din America. În capitolul acesta sunt așezate toate oficiile mai înalte de stat. În acest palat a izbucnit zilele acestea un violent incendiu, care a nimicit și o mare parte a arhivei tribunalului. Acte de mare valoare au fost mistuite de flăcări. Paguba se urcă la 1 milion și jumătate, de vreme-ce numai actele nimicite reprezentau o valoare de mai bine de un milion de dolari.

Ploaie de distincțiuni. „Bohemia” aduce știrea: În cercurile deputaților se crede, că ministrul-president contele Thun va fi înaintat la 2 Decemvrie la rangul de principe. Numărul distincțiilor și ordurilor, cari se vor distribui în această zi se urcă la o mie. Între cei propuși se află și primarul orașului Praga Dr. Podlipny. Distincțiuni vor primi mai departe și membrii presiului camerei imperiale domnii Dr. Fuchs, Dr. Ferjancici și dl Iancu Lupul.

Petroleum în România. La sursele de petrol ale fabricii „Steaua Românească”, a avut loc zilele trecute o explozie de petrol, cum nu s'a văzut de mult.

Dintr'un puț de 75 metri adâncime și pe un conduct de 25 c. m. grosime, o exploziune care a durat 2 ore a umplut 40 de vagoane cu petrol.

Rectificare. În nrul de ieri regretăm că s'a străcurat în primarticol o eroare, prin scăparea unui cuvânt, care dă frazei un înțeles neintenționat de autor. Reintroducând cuvântul pasajul din chestiune sună corect astfel: „susțineau încă onoarea, după lupta pierdută, a flămurei împărătești”.

Știri mărute. Gendarmii din Orșova au prins o bandă de falsificatori de bani. La șeful bandei, Iota Svetin, s'au aflat 4 mașini de litografat bani.

Societatea de maghiarizare — zisă de altfel culturală — F.M.K.E. (din nordul Ungariei) a primit dela decedatul proprietar Sembery Inre o donație de un milion florini.

POSTA REDACȚIUNEI.

„Oho!” în — Turnisor. Nu se poate publica. Are prea puțină poezie, și prea multe aluziuni, cari pot să facă supărări personale.

Mai nou.

Situația.

Prin continuarea obstrucției poziția lui Bánffy se pare sgduidită. La sgduire contribuie și noua față a chestiunii Hentzi. Ungurii nu sunt mulțumiți că statua se pune la școala de cadeți, drept model de urmat înaintea generațiilor de oficeri.

Cu seriozitatea situației se aduc în legătură și următoarele:

Contele Goluchowski a sosit alaltăieri la Pesta. Ieri a fost primit în audiență de Maiestatea Sa, și a conferit cu mai mulți frunțași.

Baronul Bánffy a fost primit ieri de nou în audiență mai lungă. În audiențe private au fost primiți de asemenea mai mulți frunțași politicieni maghiari, ca confii: Csáky Albin, Zichy Nándor, Károly, Sándor Csekonics, Cziráky, Szapáry, etc.

Tribuna Literară.

INFORMAȚIUNI.

„Din literatura populară”. Tipografia „Aurora”. A. Todoran din Gherla a început editarea unei colecțiuni „Din literatura populară”, împărțită în mici broșuri. Până acum au apărut 7 broșuri toate culese de neobositul învățător Domeșiu Dogar din Satu-lung. Eată titlul celor 7 broșuri apărute deja: Nr. 1. Moș Toma Bădicănu, vestitul caraghios al economilor de vite (mocanilor) din Săcele (prețul 6 cr.). Nr. 2. Vlad Hoțul dela Săcele (prețul 6 cr.). Nr. 3. Însurătoarea soarelui, basm (prețul 6 cr.). Nr. 4. Fiul bucătăresei împăratului, basm (prețul 6 cr.). Nr. 5. Văcărelul, basm (prețul 6 cr.). Nr. 6. Diana zina munților și Fata de împărat cu mâine tăiate, două basmuri (prețul 6 cr.). Nr. 7. Cinci dialoguri, întocmite pentru elevii școlii populare menite ca producțiuni la examene și alte festivități (prețul 10 cr.).

O dramă în versuri. Cea mai nouă dramă în versuri, a lui François Coppée, apărută mai anul trecut sub titlul „Pour la couronne”, e tradusă acum și românește și a eșit de sub tipar în aceste zile sub titlul următor: Pentru sceptor (Constantin Brancimir) dramă orientală în 5 acte, tradusă în versuri de D. Nanu și G. Orleanu. — București, Ed. libr. Socecu — 8° mare, 164 pagine.

Di Orleanu, unul dintre traducătorii excelenței drame, este cunoscut cetitorilor nostri din poeziile sale, ce am publicat adese-ori Drama însași a lui Coppée e o operă de artă, care trebuie să ne intereseze cu atât mai mult, că se petrece în Balcani și are multe relațiuni cu Românii. Bun lucru au făcut domnii Nanu și Orleanu traducând această dramă, care va fi primită de sigur cu plăcere de publicul românesc.

Bibliografie.

„ENCICLOPEDIA ROMÂNĂ”

editată sub auspiciile și din însărcinarea „Asociației transilvane pentru literatura română și cultura poporului român”.

Dr. Corneliu Diaconovici,
prim-secretarul Asociației.

A apărut fasciculul X. al acestei mari și folositore publicațiuni, adică ultimul, cu care se încheie tomul I. A — Copenhaga. Tomul întreg cuprinde 936 pagini, 10,401 articole, 9 harte, planuri și adneze și 111 ilustrațiuni în text.

Faptul îmbucurător, că publicul cetitor primește o parte considerabilă din această valoroasă publicațiune, este o dovadă elatantă, că lucrarea aceasta înaintează cu pași tot mai siguri și el fără îndoială va pute delătura pe deplin temerea ce s'a ivit la început în cercuri foarte largi, că „Enciclopedia Română” ca toate întreprinderile noastre literare de asemenea extensiune nu se va pute termina.

Fasciculul X. cuprinde articolele Clasa — Copenhaga. La acest fascicul se alătură foaia titulară, apelul comitetului Asociației din August 1896, prefata la tomul prim, scrisă de directorul publicațiunii Dr. C. Diaconovici, lista autorilor „Enciclopediei Române”, consemnarea ilustrațiunilor, prescurtări și semne și Addenda et Corrigenda.

Dintre articolele cuprinse în acest fascicul amintim: Cloșca Ioan, Cluj, Coarda (T. Cern), Cobălcescu, Cocorăscu, Cod, Codrescu, Cognac, Cojocna, Colonia, Colorante, Colori, Columbia, Comasarea, Comedia (M. Străjan), Comic, Comitat, Comuna, Conache Costache

Concert, Congregațiune, Congres, Conserve alimentare (Dr. Felix), Constanța (Județ și oraș), Constantinesc Barb, Constantinopole, Conta Vasile, Conta Kernbach Anna, Contabilitate, Convulsiiun e.

Dintre ilustrațiuni remarcăm un admirabil tablou, reprezentând vederi din Constanța, precum noul port, statua lui Ovidiu piața Independenței, promontoriul, biserica catedrală.

Scorțele pentru tomul I. sunt deja lucrate și se pot comanda la editor cu prețul de 1 fl. (250 frc.) incl. trimiterea francată și recomandată.

„Enciclopedia Română” apare în extensiune de 30 fascicule de câte 6 coale de tipar (10 fasc. formează un tom) și va cuprinde în total peste 30.000 articole.

Publicațiunea se va termina în decursul anului 1900.

Abonamente se primesc la editorul W. Krafft în Sibiu și la toate librăriile: deposit general pentru România: Storck & Müller, București.

Prețul unui tom face: broș. fl. 10 — (resp. 25 frci), ear' legat 11.60 (resp. 50 frci).

La librăria „Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu, se află următoarele cărți:

Memorial, Arhiep. și Metropolitul Andrei baron de Șaguna, de Nicolae Popea fl. 1.30
„Doina”, conf. ținută la ateneul din Berlad, de Măndrescu — 28
„Critice. 1867—1892, de Maiorescu. Vol. I. și II. a 2 fl. — cr. — 4.—
„Povestile Bănatului”, de Cățana — 30
„Literatura popor. română”, de Gaster 2.50
„Introducere în Cărțile Testamentului vechiu și nou”, de Dr. Iuliu Olariu 2.50
„Cerșitorul”, dramă în 2 acte de Livescu — 50
„Studii Critice”, de Ghera. Vol. I. și II. a 2 fl. 20 cr. — 4.—
„Higiena română”, de Dr. Leo Murășianu — 1.—
„Izvoade”, de Demetrescu — 4.—
„Trandafiri și vioarele”, de Pop-Retezanul — 60
„Din Moldova”, schițe de Kotzebue — 1.—
„Floarea din Firenze”, de Livescu — 50
„Istoria Românilor sub Mihail-Vodă-Viteazul”, de Nicolau Bălcescu — 2.—
„Trăvnițe”, 10 piese Slovacesti Vol. I. și II. a 1 fl. 50 cr. — 3.—
„Scrierile părinților apostolești”, de Dr. Iuliu Olariu — 70
„Merinde dela școală”, de Popa — 60
„Despre influența împrejurărilor”, de Panait Zosin — 50
„Memorii din timpul războiului”, de Georgesu — 88
„Pui de lei”, poezii eroice, de Nenițescu — 1.—
„Ediție de gală” — 2.—
„Poezii”, de Macedonski — 2.—
„Copii de pe natură”, de Negruzzi 1.50

La comanda din afară se se adaugă pentru porto postal încă 5 cr., ear' pentru expediție recomandată 20 cr. v. a. Pentru siguranță expediției recomandăm modalitatea din urmă.

„Din vremuri frumoase”. Un vals din cele mai frumoase a apărut sub titlul de mai sus, într'un elegant format artistic, ca compozițiune, pentru pian a talentului tiner dl C. S. Stănuțescu. În extensiune de 8 pagini, această frumoasă compoziție va fi de sigur apreciată de toți pricepătorii. Dama noastră, iubitoare de muzică frumoasă, se vor grăbi a o procura cu atât mai vîrtos, că se vinde pentru o coroană (și porto postal) într'un scop cultural-național. A se adresa la librăria noastră („Tipografia”, Strada Poplăcei nr. 15).

Sosiți în Sibiu.

În 11 Noemvrie n. 1898.

Hotel „Împăratul Romanilor”: Molnár din Cernatul-de-jos, Olariu din Boiu, proprietari; Schuster, inginer din Mediaș; Babocsay din Cluj, Kusmanek din Bistrița, locotenenti; Gruber din Viena, Motter din Alba-Iulia, comercianți; Ludvig, locotenent din Cluj; Meșianu, protopop din Zernești; Dr. Steinhauș, medic de regiment din Brașov; Moldovan, adm. prot. din Noerichiu; Friedmann din Budapesta, Bordean din Deva, Noss din Brunn. Diamant din Bregenz, Suschnig din Meserits, König, Weiss, Lang, Privornik, Köhler, din Viena, comercianți.

Hotel „Neurhher”: D-na Hedrich, d-na Theil, din Mediaș, privatiere.

Hotel „Meltzer”: Gross, econom din Neustadt; Kollmer, neguțtor de lemne, Alexi, oficial, din Cluj; Pop, notar din Sășauș; Weker, comerciant din Iacăsdorf.

Hotel „Habermeyer”: Krusch, voiajor din Viena; Sofia Andra, cassieră din Gârbova.

Restaurațiunea „Stadtpark”.

Subscrisul îmi permit a aduce la cunoștința on. mei clienți, că pe lângă berea de Martie (Exportmärzen-Bier), servită până acum, de azi înainte voui servi și cu plăcuta bere

BOCKBIER

din bereria dlui Anton Dreher din Steinbruch. Prețul 10 cr. de pocal. Berea de Martie 9 cr.

Totodată voui servi și cu odăi separate pentru cluburi și societăți.

Sibiu, în 10 Noemvrie 1898.

[2051] 1—2 Cu stimă:

Michael Hager jun.

AVIS!

Peste câteva zile va eși de sub tipar: [2058] 1 3

„EXPUNEREA SPIRITISMULUI”
de D. Voniga.

— Studiu complet și la noi unic în această specie de literatură. —

Cartea se va extinde peste 200 pagini și va cuprinde: istoria spiritismului și toate speciile de arte secrete și manifestățiuni spiritistice.

Cei-ce doresc a avè această carte unică și interesantă, sunt rugați a o abona încă de acum dela autor în Arad, str. Deák-Ferencz nr. 18—4, cu prețul de 1 fl. 50 cr. exemplarul.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 9 Nov. n. 1898

Săminte	Calitatea per hect.	Prețul per 100 chilogr.		Calitatea per hect.	Prețul per 100 chilogr.	
		dela	până		dela	până
Grâu						
Bănățesc nou	75	9.0	9.80	76	9.5	9.90
Grâu de Tisa	75	9.90	10.—	76	10.05	10.10
Grâu de Pesta	75	9.85	9.95	76	10	10.0
Grâu de Alba-Reg.	75	10.90	10.—	76	10.95	10.0
„Bacica	75	10.—	10.05	6	1.10	0.15
Grâu ung de Nord	75	—	—	76	—	—
Săminte vechi ori noue						
Socul						
Coalițarea per hect.						
Secară	prima	70—75	8.10	8.15		
Orz	de nutreț	60—62	5.20	6.50		
	de vînare	62—64	6.50	7.00		
	de bere	64—66	7.50	8.70		
Ovăș		39—41	6.75	6.10		
Cucuruz (porumb)	bănat.	—	5.55	5.65		
	de alt soi	—	12.25	12.75		
Meiu		—	4.00	4.00		
Ilrică		—	—	—		
Grâu	Mart.-Apr.	9.4	9.49			
Cucuruz	Sept.-Oct.	4.69	4.64			
Ovăș	Main.-Iun.	5.94	5.96			
	Iulie-Aug.	—	—			
	Mart.-Apr.	—	—			
	Oct.	—	—			
rodute diverse						
Sem. de trif.	Lucernă ungurească	—	—			
	roșie	—	—			
	radinat	—	—			
Oleu de rap.	dela Pesta	57.—	57.50			
Uns. de porc	dela țeară	—	—			
Slănină	svântată	—	—			
	afumată	56	57.—			
Seu		—	—			
Prune		—	—			
Lectar	slavon, nou	—	—			
	bănățesc	—	—			
Miere	brută	—	—			
	galbînă străcurată	—	—			
Ceară	de Rosenau	—	—			

Cursele pietri din Sibiu

Din 11 Noemvrie n. 1898

Hărție-monetă română	Cump.	9.49	vând.	9.58
Lire turcești		19.—		19.00
Imperial (15 R ^o aur)		126.75		127.50
Ruble rusești 100 a		5.62		5.67
Galbeni		9.50		9.54
Napoleon-d'ori		58.50		59.—
100 Marcs germane		11.92		12.—
Livre sterling		—		—

Bursa de Budapesta.

Din 9 Noemvrie n. 1898.

Banta de sur ung. 6%	—	—	—
„ „ „ 4%	—	—	—
„ „ val. cor. 4%	100.25		
Imprumutul câștor ferate ung.	121.50		
Amortisarea datoriei câștor ferate de Ost ung.	122.50		
(I-a emisiune)	—		
Amortisarea datoriei câștor ferate de Ost ung.	102.—		
(II-a emisiune)	98.—		
Bonuri rurale ung.	99.—		
„ „ croato-slavone	101.50		
Obligațiunile desp. regalilor	156.—		
Imprumut cu premiu ung.	140.—		
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin	102.50		
Banta de hărție austriacă	102.25		
„ „ de aur austriacă	123.50		
Losuri austriace din 1860	160.25		
Acțiunile băncii austro-ungare	955.—		
„ „ de credit ung.	—		
„ „ de credit austr.	—		
Scoruri fondare ale institutului de credit și economii „Albina”	102.—		
Argintul	5.70		
Galbeni împărătești	5.66		
Napoleon-d'ori	9.54		
Mărci 100 imp. germane	58.57		
London 10 Livre sterling	120.55		

Bursa de Viena.

Din 9 Noemvrie n. 1898.

Banta de aur 8%	—
Banta ung. v. c. 4%	122.20
Imprumutul câșilor ferate ung.	100.—
Amortisarea datoriei câșilor ferate de Ost ung.	122.—
(I-a emisiune)	—
Amortisarea datoriei câșilor ferate de Ost ung.	101.75
(II-a emisiune)	—
Bonuri rurale ung.	121.60
„ „ croato-slavone	98.—
Imprumut cu premiu ung.	199.—
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin	156.—
Banta de hârtie austriacă	150.—
„ „ argint austriacă	102.45
„ „ aur austriacă	101.50
Bonuri austriace din 1860	122.80
Acțiunile băncii austro-ungare	100.25
„ „ de credit ung.	955.—
„ „ de credit aust.	—
Argintul	5.72
Galbeni hapsârte d	5.63
Napoleon-d'ori	9.65
Mărci 100 haps. germane	58.90
London 10 Livra sterlingi	120.55

MOTTO:

Dacă dorești, ca mândra Fortună
Poame de aur să-ți dăruiască
Sus, cu grăbire 'n a ei grădină
Semințe-aruncă, ca să 'ncolțească.

Și-aceasta nu e pur fantasmă,
Căci a zeiței mare-inspirare
La încercarea în loterie
Aduce-adeșea avere mare!

Losuri ale loteriei de clasă r. ung.

în mare asortiment de numere diferite pe cât vor fi disponibile, se capătă

la cassa de bancă

Nussbächer & Beer, Brașov (Transilvania).

Câștigul cel mai mare în cazul cel mai norocos e **un milion coroane**.

Prețul losurilor clasa I.: Un los întreg fl. 6 = lei 12.70, o jumătate fl. 3 = lei 6.75, a patra parte fl. 1.50 = lei 3.20.

A se trimite și porto 30 cr., sau 70 centime.

Prospecte la cerere gratis și franco.

Mătăasă Henneberg

(HENNEBERG-SEIDE)

— veritabilă numai dacă e procurată din fabricile mele —

neagră, albă și colorată, dela 45 cr. până la fl. 14.65 de metru — lucie, vârgată, caré, muștrată, Damast etc. (cam 240 diferit - calități și 2000 diferite culori și desemnuri etc.

Pentru haine și blouse din fabrică. Privăților li-se trimite franco și liber de vamă, în casă.

Mustre se trimit cu posta primă.

[235] 43.-50

(În Elveția porto postal e dublu)

Fabricile de mătasă ale lui G. Henneberg în Zürich,
(liferant de curte c. și r.)

100.000 losuri!

50.000 câștiguri!

Comandă pentru

Losurile loteriei r. ung. de clase

primește — până mai ține aprovizionarea

[1965] 1—10

Casa de bancă Királyfi & Comp.,

Budapesta, VII., Erzsébet-körút 54. szám.

Tragerile sînt la 17 și 18 Noembrie

Prețul losului	un întreg	o jumătate	un pătrar	o optime
	6 fl.	3 fl.	1 fl. 50 cr.	75 cr.

Comandele se pot face mai ușor prin mandate postale sau per rambursă.

4510
1898 faszlb.

[2001] 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de *notar* comunal devenit vacant în comuna *Topârcea*, comitatul Sibiu, cercul *Mercurea*, se scrie prin această concurs cu următoarele emolumente:

1. Salar anual de 1000 cor.
2. Paușal de călătorie 160 cor
3. L. cîușta naturală resp. equivalent c-răspunzător.
4. 656⁰ pământ spre folosire liberă.
5. Taxele normate pentru lucrările private.
6. La cazul denumirii de matriculant de stat 200 cor.

Cererile concursuale însușite în sensul §. 6: I. 1883 și §. 73: XXII. 1886 au de a se prezenta la subscripșii până în 20 Noembrie, după amiază la 6 ore.

Mercurea, în 2 Noembrie 1898.

Președintele cercului suprem:

Mangesius.

O fabrică din România

caută un tînr,

de preferință scutit de armată, cunoscînd contabilitatea, precum perfect corespondența în limbile germană și română.

Ocupația durabilă în cas de conduită bună; intrarea imediată dorită.

Oferte împreună cu referențe și copii de certificate a se adresa sub **M. G.** la administrația acestui ziar.

[1989] 3—3

„Luceafărul“

instituit de economii și credit ca soc. pe acții.

Provocare.

Proprietarul acțiunilor nr. 1350 și 1351 este conform §. 9 al statutelor societății provocat a solvi ratele restante după aceste acțiuni, altcum acțiunile s-vo vor declara de nevalide și sîmele solvite; ană acum vor trece în fondul de rezervă al societății.

[2015] 3—3

Direcțiunea.

Comptabil.

Se caută pentru un *biurou comercial* în România un tînr, avînd cunoștința și practica de *comptabilitate* partida dublă; corespondența română, și aceea germană mai puțin.

[2000] 3—3

La oferta scrisă în limba română precum și germană se va face mențiune de vîrstă, chestiunile militare și locul natal, și se va atașa copie de pe certificate de servicii, precum și fotografia.

Spese de voiaj se restituiează.
Oferte primește onor. administr. a acestui ziar sub: „*Comptabil 1898*“.

„Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu.

Luptele Românilor.

Articuli istorici-politici

de
Doctor Romanus.

Broșură de 120 pag. cuprinzînd 16 excelenți articuli asupra mersului istoric al luptelor noastre politice. O lectură foarte de ac valitate.

Prețul 50 cr.

Fiecare los se sortează la toate 6 tragerile, fără a se cere vre o plată separată.

[1965] 1—10

6 trageri.

Losurile ziariștilor.

Câștigul principal în valoare de

100.000 COROANE.

5 câștiguri
a
20.000 coroane etc.

Obiectele câștigate, la dorință vor fi răscumpărate cu bani gata pe lângă o subtragere de 20%.

Prețul unui los este o coroană.

Tragera deja la 4 Ianuarie n. 1899.

Losuri se pot cumpăra la

»Albina«, institut de credit și economii în Sibiu.

„TIPOGRAFIA“, SOCIETATE PE ACȚIUNI, SIBIU.

Scrierile eminentului și simpaticului poet și prosator

Al. Vlăhuța,

se află de vînzare pe lângă prețurile originale și anume:

- „Iubire“, *poesie* (1888—1895), editura Carol Müller 1896 fl. 1.50
„Dan“, *roman*, editura librăriei E. Graeve & Comp. 1894 (1 vol.) fl. 1.75
„Dan“, *roman*, Biblioteca pentru toți, 4 uri. editura Carol Müller 1896, 2 volume à 32 cr. 64 cr.
„Din goana vieții“, ediția III (1895) fl. 1.75.
„Din goana vieții“, (Biblioteca pentru toți, 3 uri), edit. C. Müller 48 cr.
„Icoane sterse“, *nuvele*, (Biblioteca pentru toți), edit. C. Müller 16 cr.
„Un an de luptă“, ed. C. Müller, 1895 fl. 1.25

Cel mai nou volum de *nuvele*:

„În vîltoare“, *nuvele*, editura Miloșescu 1896 fl. 1.—

Comandele se se adreseze:

„Tipografia“, societate pe acțiuni, Sibiu.

„Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu.

A eșit de sub tipar și se află de vînzare la „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu

MEMORIALUL

arhiepiscopului și metropolitului

Andrei baron de Șaguna

sau

luptele naționale-politice ale Românilor

1846—1873

de

NICOLAE POPEA,

archimandrit-vicar arhiepiscopesc.

Tomul I.

Prețul 1 fl. 30 cr.